

Received: September 18, 2024

Revised: August 22, 2025

Accepted: August 30, 2025

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นแบบลูสปาร์ตส์ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง
Executive Function ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเครือข่ายร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

Development of Play Activity Sets Based on Loose Parts Play Theory to Promote
Executive Function Skills of Early Childhood Children in Network Schools for
Teacher Professional Training

สุดา เจ๊ะอูมา*

สุชาดา จิตกล้า

จันจิรา นาวารัตน์

จุฬาลักษณ์ สุตระ

สุพรรณิการ์ ศรีสุวรรณ

เบญจพร ชนะกุล

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: Suda_jeh@nstru.ac.th

Suda Jehuma*

Suchada Chiitkla

Janjira Navarat

Julalax Sutra

Supunnika Srisuwan

Benjaporn Chanakul

Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเครือข่ายร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเครือข่ายร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จัดกิจกรรม 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที คือวันจันทร์ พุธและวันศุกร์ สังเกตและจดบันทึกลงในแบบประเมินทักษะทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 3 โรงเรียนบ้านในถุ้งจำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นแบบลูสพาร์ทส์ และแบบประเมินทักษะทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน เนื่องจากลักษณะเปิดของการเล่นและวัสดุที่หลากหลายกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความคิดในหลายมิติ ฝึกการควบคุมตนเอง จดจำและจัดการข้อมูล วางแผนการทำงาน และเผชิญหน้ากับปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้ การปรับตัว และการประสบความสำเร็จในชีวิตด้านซึ่ง ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก และ 2) มีประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการตามเกณฑ์ที่กำหนด 75.56/81.25

คำสำคัญ: เด็กปฐมวัย; การเล่นลูสพาร์ทส์; ทักษะสมอง EF

Abstract

The objectives of this research are to 1) develop a set of play activities based on the Loose Parts Play Theory to promote EF brain skills in children from network schools who participate in teaching professional experience training, and 2) find the efficiency of the play activity set according to the theory of Loose Parts Play to promote EF brain skills of early childhood children network schools participate in teaching professional experience training. The activities are held for 3 weeks, 3 times a week, 30 minutes each time, on Mondays, Wednesdays, and Fridays. The sample group used in the research consisted of 20 students in Kindergarten Year 3 at Ban Nai Thung School. The research tools were a set of play activities based on the Loose Parts Play Theory, and an assessment of the EF brain skills of early childhood children. Statistics used in the analysis include mean, standard deviation.) and determining the effectiveness of activity sets.

The Loose Parts Play Activity Set is an activity that promotes the comprehensive development of early childhood EF skills. Because the open nature of the play and the variety of materials encourage children to think in many dimensions, practice self-control, remember, and manage information. Planning work and dealing with problems creatively are essential skills for learning. Adaptability and success in life, in which the research results found that 1) the activity set based on the Loose Parts Play Theory promoted EF brain skills of early childhood children at a high level, and 2) the activities set were effective according to the specified criteria of 75.56/81.25.

Keywords: Early childhood; Loose parts play; executive function skills

บทนำ

เด็กเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต การพัฒนาเด็กให้ได้รับความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จึงนับเป็นภารกิจสำคัญที่หน่วยงานรับผิดชอบจะต้องตระหนักและให้ความสนใจ เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้ มาตรฐานเหมาะสมกับวัย (Office of the Secretary of the Education Council, 2017) สอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 -2579 มีเป้าหมายให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ ภายใต้วิสัยทัศน์ที่กำหนดให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (Ministry of Education, 2017) เด็กปฐมวัย เป็นช่วงวัยที่เป็นรากฐานแห่งชีวิตที่ควรได้รับการบ่มเพาะที่ดีจากผู้ใหญ่และสังคมรอบข้างอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีและมีคุณภาพ เพื่อให้มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่ดี มีทักษะชีวิต มีพลังแห่งการเรียนรู้พลังแห่งปัญญา สำหรับการรังสรรค์สิ่งดีงามให้กับสังคมในโลกแห่งอนาคต การพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ดีจึงควรต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านพฤติกรรม ทักษะทางสังคมควบคู่ไปกับทักษะทางด้านสติปัญญา (Kilenthong, 2020)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อ 10 ไว้ว่ามีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ โดยมีการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล และการคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจเป็น ดังนั้นทักษะสมอง EF (Executive Functions) เป็นกระบวนการทางความคิด (Mental process) ในสมองส่วนหน้า ที่เกี่ยวข้องกับการคิด ความรู้สึก และการกระทำ เช่น การตั้งใจคิดไตร่ตรอง การควบคุมอารมณ์ การยืดหยุ่นทางความคิด การตั้งเป้าหมาย วางแผน ความมุ่งมั่น การจดจำและเรียกใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิด ความสำเร็จในการเรียน การทำงาน รวมทั้งการมีชีวิต ครอบครัวยุคใหม่ ทักษะ EF นั้นนักวิชาการระดับโลก ยืนยันแล้วว่า สำคัญกว่า IQ (Ministry of Education, 2018) นอกจากนี้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหลักสูตรปฐมวัย 2568 มุ่งเน้นพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพและมีความสุข พร้อมสำหรับการใช้ชีวิตและการเรียนรู้ในอนาคต โดยมี 4 ด้านหลักคือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม ความเป็นพลเมืองและวัฒนธรรมไทย และสติปัญญา เชื่อมโยงกับทักษะสมอง Executive Functions หรือ EF คือ เป็นกระบวนการทำงานของสมองส่วนหน้า ที่ช่วยให้คนเราสามารถควบคุม ความคิด อารมณ์ พฤติกรรม เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามต้องการ กล่าวได้ว่า EF เป็นความสามารถของสมองที่ใช้บริหารจัดการชีวิตในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในชีวิต ทั้งในด้านการเรียน การทำงาน โดยที่เราสามารถฝึกฝน และพัฒนาทักษะสมอง EF ได้อย่างต่อเนื่อง โดยช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการพัฒนา ทักษะสมอง EF คือ ช่วงปฐมวัย เพราะสมองส่วนหน้าพัฒนาได้มากที่สุด ผู้ที่ได้รับการฝึกฝน EF จะเป็นผู้ที่สามารถ คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น มีสุขภาพกายและใจที่ดี และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการไม่สมวัย คือ มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของสังคมที่ต้องการเร่งรัดเด็กให้มีความพร้อมในการเขียน อ่าน และคิดคำนวณก่อนวัยอันสมควร ส่งผลให้เด็กขาดความกระตือรือร้น แรงจูงใจในการเรียนรู้ และเกิดความเครียด การอบรมเลี้ยงดูที่สอดคล้องกับธรรมชาติการทำงานของสมองและ พัฒนาการของเด็ก นำมาสู่ศักยภาพการเรียนรู้ที่สูงสุด เด็กปฐมวัยต้องได้เรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือกระทำโดยใช้ประสาทสัมผัส (Khayankit, 2018) การพัฒนาทักษะสมอง (EF) ในเด็กปฐมวัย นับเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุด เพราะเป็น ช่วงที่สมอง ส่วนหน้าพัฒนามากที่สุด (Hanmethree, 2016) การมีทักษะสมอง (EF) จะช่วยให้เด็กสามารถฟันฝ่าอุปสรรคและลุกขึ้นสู้ต่อไปได้การส่งเสริมทักษะสมอง (EF) ทุกด้าน จะช่วยให้เด็กมีทักษะการปรับตัวและฟันฝ่า หลังเหตุการณ์วิกฤตได้ ทักษะสมอง (EF) จึงเป็นคุณสมบัติที่ช่วยให้บุคคล ดำเนินชีวิตได้ อย่างมีความสุข (Greenberg, 2006) แต่ปัจจุบันพบว่ามีเด็กวัย 2-6 ปี มีปัญหาพฤติกรรมที่เป็นความบกพร่องของทักษะสมอง (EF) ประมาณ 30% คือเป็นเด็กที่มีความบกพร่องอย่างชัดเจน 16% และบกพร่องเล็กน้อย 14% ซึ่งใกล้เคียงกับจำนวน เด็กที่มีปัญหาพัฒนาการด้าน EF ล่าช้า คือ พบประมาณ 29% โดยเป็นเด็กที่มีพัฒนาการด้านทักษะสมอง (EF)

ต่ำกว่าเกณฑ์อย่างชัดเจน 14% และต่ำกว่าเกณฑ์เล็กน้อย 15% ทั้งนี้ทักษะสมองด้าน (EF) ที่เป็นปัญหามากเป็นอันดับ 1) คือปัญหาด้านการหยุด 2) ปัญหาด้านความจำขณะทำงานและ 3) ปัญหาการควบคุมอารมณ์ ซึ่งจะส่งผลด้านลบต่อความพร้อมและความสำเร็จทางการเรียนในระดับที่สูงขึ้นไป สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ครูปฐมวัยของเครือข่ายตาเนิน กะฮาด พบว่า เด็กขาดการวางแผนจัดระบบดำเนินการ ขาดการตั้งเป้าหมาย และขาดความจำเพื่อใช้งาน สอดคล้องกับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนบ้านโกรกกุลลาที่เด็กขาดการวางแผนจัดระบบดำเนินการ ขาดการตั้งเป้าหมาย และขาดความจำเพื่อใช้งาน เป็นปัญหาที่ครูผู้สอนเร่งหาแนวทางแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาในด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการ การตั้งเป้าหมาย และความจำเพื่อใช้งาน ให้ดียิ่งขึ้น

ลูสพาร์ทส์ (Loose Parts) เป็นวัสดุปลายเปิด อันได้แก่ วัสดุที่เป็นไม้ วัสดุที่เป็นพลาสติก วัสดุที่เป็นโลหะ วัสดุที่เป็นเซรามิกหรือแก้ว วัสดุที่เป็นผ้า วัสดุที่เป็นบรรจุภัณฑ์ และวัสดุธรรมชาติ ที่เด็กสามารถเคลื่อนย้าย ออกแบบ ต่อเติมหรือเปลี่ยนแปลงได้อย่างอิสระ ซึ่งการนำวัสดุธรรมชาติจากท้องถิ่นตามภูมิภาค เช่น เมล็ดกาแฟ ลูกยางนา ยางพารา หิน หวาย ขนสัตว์ เปลือกหอย หรือปะการัง มาให้เด็กเล่นผ่านกิจกรรมศิลปะจากวัสดุท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ทั้งแบบอิสระ แบบชี้แนะ และแบบมีโครงสร้าง มุ่งให้เด็กถ่ายทอดความสามารถทางสติปัญญาออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรม นำไปสู่การเสริมสร้างการคิดสร้างสรรค์ การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ เพื่อปลูกปั้นให้เด็กเป็นบุคคลที่คิดได้ คิดเป็น และเรียนรู้ที่จะคิดด้วยตนเอง พร้อมก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (Chaiyachok, 2022) ทักษะสมอง Executive Functions หรือ EF คือ เป็นกระบวนการทำงานของสมองส่วนหน้าที่ควบคุม ความคิด อารมณ์ พฤติกรรม เป็นความสามารถของสมองที่ใช้บริหารจัดการชีวิตในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในชีวิต ทั้งในด้านการเรียน การทำงาน ซึ่งสามารถฝึกฝน และพัฒนาทักษะสมอง EF ได้อย่างต่อเนื่อง และช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการพัฒนาทักษะสมอง EF คือ ช่วงปฐมวัย เพราะสมองส่วนหน้าพัฒนาได้มากที่สุด ผู้ที่ได้รับการฝึกฝน EF จะเป็นผู้ที่สามารถคิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น มีสุขภาพกายและใจที่ดี และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการจัดกิจกรรมด้วยชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ จะสามารถทำให้ทักษะกระบวนการทำงานของสมองส่วนหน้าที่ควบคุม ความคิด อารมณ์ พฤติกรรม ของเด็กปฐมวัยให้เพิ่มสูงขึ้นได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นแบบลูสพาร์ทส์ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง Executive Function ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเครือข่ายร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีกระบวนการทำงานของสมองได้ดียิ่งขึ้นในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเครือข่ายร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. เพื่อหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเครือข่ายร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 3 (อายุ 5-6 ปี) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2566 ในโรงเรียนร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 13 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 3 (อายุ 5-6 ปี) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2566 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ผ่านการจับสลากเพื่อเลือกโรงเรียนหนึ่งโรงเรียนจากทั้งหมด โดยใช้โรงเรียน

ร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นหน่วยสุมได้เป็นโรงเรียนบ้านในถุ้ง มีนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 3 (อายุ 5-6 ปี) จำนวน 20 คน

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ด้วยการหาค่า IOC โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน ประเมิน ชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นแบบลูสพาร์ทส์ ประกอบด้วย 3 ชุด ชุดที่ 1 ส่งเสริมทักษะความจำที่นำมาใช้งาน ทักษะการยับยั้งชั่งใจ-คิดไตร่ตรอง ทักษะการยืดหยุ่นความคิด ชุดที่ 2 ส่งเสริมทักษะการใส่ใจจดจ่อ การควบคุมอารมณ์ การประเมินตัวเอง และชุดที่ 3 ส่งเสริมการริเริ่มและลงมือทำ การวางแผนและการจัดระบบ ดำเนินการ การมุ่งเป้าหมาย ประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฯ ด้วยวิธีทดสอบ E_1/E_2

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแผนการจัดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นแบบลูสพาร์ทส์ กำหนดกรอบ จุดประสงค์ เนื้อหา/สาระที่ควรรู้ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม สื่อการสอน และการประเมินผล

3. นำชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย ไปทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 3

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ โดยนำชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นแบบลูสพาร์ทส์ และแผนการจัดกิจกรรมให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ ให้ทบทวนกิจกรรมและการเลือกวัสดุให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสิ่งที่โรงเรียนมีอยู่จากนั้นได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้เกิดความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.6 และหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองและทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นแบบลูสพาร์ทส์ ตามแผนการจัดกิจกรรมโดยทดลอง 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือวันจันทร์ พุธและวันศุกร์ สัปดาห์และจัดบันทึกลงในแบบประเมินทักษะทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย ด้วยตนเองของกระทรวงสาธารณสุข ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นแบบลูสพาร์ทส์ จากนั้นนำผลมาหาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่นลูสพาร์ทส์โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นแบบลูสพาร์ทส์ หาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) เป็นชุดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะ 9 ด้านดังนี้ คือ ส่งเสริมความยืดหยุ่นทางความคิด (Cognitive Flexibility) ผ่านการคิดสร้างสรรค์และการปรับตัว วัสดุที่หลากหลายและไม่มีรูปแบบตายตัวกระตุ้นให้เด็กต้องคิดหาวิธีนำวัสดุเหล่านั้นมาใช้ในรูปแบบใหม่ๆ และหลากหลาย พัฒนาการควบคุมตนเอง (Inhibitory Control) ผ่านการคิดไตร่ตรองและการรอคอยซึ่งเด็กต้องคิดก่อนที่จะลงมือกระทำ เพื่อวางแผนว่าจะใช้วัสดุอย่างไรให้ได้ผลลัพธ์ตามต้องการเมื่อเล่นร่วมกับผู้อื่น เด็กต้องเรียนรู้ที่จะรอคอยผลัดกัน หรือปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน การเสริมสร้างความจำใช้งาน (Working Memory) ผ่านการจดจำและการจัดการข้อมูล ในการสร้างเรื่องราวหรือสิ่งก่อสร้าง เด็กต้องจำแนวคิด แผนการหรือลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ในขณะที่เล่นการเล่นตามบทบาทสมมติ requires ให้เด็กต้องจำบทบาทของตนเองและผู้อื่น รวมถึงสถานการณ์และรายละเอียดของเรื่องราว การเปรียบเทียบ จัดกลุ่ม กระตุ้นทักษะการวางแผนและการจัดระบบ

(Planning and Organizing) ผ่านการออกแบบและการลงมือทำเมื่อมีโจทย์หรือเป้าหมายในการเล่น (เช่น สร้างบ้าน สร้างสะพาน) เด็กต้องคิดว่าจะใช้วัสดุอะไรบ้าง จะเริ่มต้นอย่างไร และจะดำเนินการตามลำดับขั้นตอนใด

ผลการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อผ่านเกณฑ์มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเครือข่ายร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตารางชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นแบบลูสพาร์ทส์

ชุดที่	ชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นแบบลูสพาร์ทส์	ทักษะ	$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
ชุดที่ 1 ทักษะพื้นฐาน	กิจกรรมเสริมประสบการณ์	ทักษะความจำที่นำมาใช้งาน	4.28	0.74	มาก
	กิจกรรมกลางแจ้ง	ทักษะการยับยั้งชั่งใจ-คิดไตร่ตรอง	4.56	0.71	มากที่สุด
	กิจกรรมสร้างสรรค์	ทักษะการยืดหยุ่นความคิด	4.28	0.79	มาก
คะแนนรวมชุดที่ 1			4.37	0.74	มาก
ชุดที่ 2 ทักษะการกำกับตนเอง	กิจกรรมเสริมประสบการณ์	ทักษะการใส่ใจจดจ่อ	4.20	0.87	มาก
	กิจกรรมกลางแจ้ง	การควบคุมอารมณ์	4.44	0.71	มาก
	กิจกรรมสร้างสรรค์	การประเมินตัวเอง	4.52	0.71	มากที่สุด
คะแนนรวมชุดที่ 2			4.39	0.76	มาก
ชุดที่ 3 ทักษะปฏิบัติ	กิจกรรมเสริมประสบการณ์	การริเริ่มและลงมือทำ	4.36	1.04	มาก
	กิจกรรมกลางแจ้ง	การวางแผนและการจัดระบบ	4.72	0.46	มากที่สุด
	กิจกรรมสร้างสรรค์	ดำเนินการ การมุ่งเป้าหมาย	4.64	0.70	มากที่สุด
คะแนนรวมชุดที่ 3			4.57	0.77	มากที่สุด
รวมทุกชุด			4.44	0.76	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเครือข่ายร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่าน พบว่า ภาพรวมระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$, $SD=0.76$) และเมื่อพิจารณาแต่ละชุดพบว่า ชุดที่ 3 ทักษะปฏิบัติ มีระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.5$, $SD=0.77$) รองลงมาคือ ชุดที่ 2 ทักษะการกำกับตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$, $SD=0.76$) และชุดที่ 1 ทักษะพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37$, $SD=0.74$) ตามลำดับ

การหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเครือข่ายร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องของชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย

2. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัยวิเคราะห์ โดยนำคะแนนก่อนจัดกิจกรรมที่ได้จากการประเมินทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัยโดยปรับจากแบบประเมินพฤติกรรม EF (Executive Functions) ด้วยตนเองของกระทรวงสาธารณสุข และจากคะแนนการทดสอบหลังการจัดกิจกรรมมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละแล้วนำไปวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ เพื่อ

ส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัยโดยใช้สูตร E_1/E_2 ตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 80/80 (Promwong, 2007 p. 139) 80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินพฤติกรรม EF ของเด็กปฐมวัย ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ จากการแบบ ประเมินพฤติกรรม EF ของเด็กปฐมวัย ระหว่างเรียน เมื่อคิดเป็นร้อยละแล้วได้ 80 หรือสูงกว่า 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนแบบประเมินพฤติกรรม EF ของเด็กปฐมวัย ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการแบบประเมินพฤติกรรม EF ของเด็ก ปฐมวัยหลังเรียน เมื่อคิดเป็นร้อยละแล้วได้ 80 หรือสูงกว่า ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเล่นตาม ทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัยปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ เพื่อส่งเสริมทักษะ สมอง EF ของเด็กปฐมวัย

รายการ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	ค่าประสิทธิภาพ
ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม E_1	129	82.7	0.05	75.56
ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม E_2	129	96.4	0.06	81.25

จากตารางผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ เพื่อส่งเสริมทักษะ สมอง EF ของเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด 75.56/81.25

การอภิปรายผล

จากการการพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นแบบลูสพาร์ทส์ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเครือข่ายร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเครือข่ายร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพบว่า ภาพรวมระดับความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละชุดพบว่า ชุดที่ 3 ทักษะปฏิบัติ มีระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ชุดที่ 2 ทักษะการ กำกับตนเอง อยู่ในระดับมาก และชุดที่ 1 ทักษะพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าชุดกิจกรรมการเล่น ตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ทำให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนাসมองส่วนหน้าผ่านการทำกิจกรรม สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Srisamran (2109) เรื่อง ผลการใช้กิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมาย ที่มีต่อการตระหนักรู้ และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมี จุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยมีคะแนนหลังทำกิจกรรม สูงกว่าก่อนการทำ กิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายทั้งโดยรวมและรายด้านนอกจากนี้งานวิจัยเรื่องลูสพาร์ทส์เพลย์ กับการศึกษาปฐมวัยจากยุค 1970 สู่ความนิยมในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ว่า ความไร้กรอบของการเล่นแบบ ลูสพาร์ทส์ยังช่วยให้เด็กแต่ละคนสามารถสำรวจ และสนุกกับการเล่นอุปกรณ์ชิ้นเดียวกันโดยที่มีความแตกต่างกันได้ อย่างเท่าเทียม ข้ามพ้นข้อจำกัดเรื่องเพศ วัย ทักษะ ตลอดจนภูมิหลังได้อย่างไร้ข้อแม้ ขณะเดียวกันในมุมของผู้ใหญ่ ผู้ดูแลเด็กจะพบว่าการเล่นแบบลูสพาร์ทส์ไม่มีข้อจำกัดเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ ไม่เกิดการผูกขาด สามารถคิดสรรจากวัสดุ เหลือใช้ที่มี ปราสจากกฎเกณฑ์ด้านวิธีสอน เพียงแค่ให้อิสระ ระวังความปลอดภัย และร่วมเล่นไปกับเด็ก อย่างเท่าเทียมและไม่แทรกแซงกระบวนการคิดของเด็ก ซึ่งทำให้ง่ายต่อการปฏิบัติตาม หากพิจารณาโดยใช้หลักคิด ของการเล่นแบบลูสพาร์ทส์ที่มีเงื่อนไขสำคัญว่าขอเพียงแค่เป็น อุปกรณ์ที่เคลื่อนย้ายได้ ยกได้ โดยที่อุปกรณ์นั้น สามารถเป็นวัสดุจากธรรมชาติ หรือเป็นผลงานจากมนุษย์ ก็ได้ จะทำให้อุปกรณ์แทบจะทุกอย่างที่ไม่ได้ยึดติดถาวร ในบ้านและสถานศึกษาปฐมวัยสามารถกลายเป็น อุปกรณ์การเล่นแบบลูสพาร์ทส์ได้ทั้งหมดทั้งปวง ซึ่งนั่นหมายความว่าแท้จริงแล้วเด็กปฐมวัยกำลังอยู่ในมิติ การเล่นแบบลูสพาร์ทส์ทุกขณะจิต ราวกับโลกทั้งใบคืออยู่โทเปียแห่งการเล่น ของเด็กโดยสมบูรณ์

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด 75.56/81.25 ผู้วิจัยได้ จัดทำชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัย อย่างมีระบบ ศึกษาทฤษฎีหลักสูตร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ชุด ชุดที่ 1 ส่งเสริมทักษะความจำที่นำมาใช้งาน ทักษะการยับยั้งชั่งใจ-คิดไตร่ตรอง ทักษะการยืดหยุ่นความคิด ชุดที่ 2 ส่งเสริมทักษะการใส่ใจจดจ่อ การควบคุมอารมณ์ การประเมินตัวเอง และชุดที่ 3 ส่งเสริมการริเริ่มและลงมือทำ การวางแผนและการจัดระบบ ดำเนินการ การมุ่งเป้าหมาย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบหาความสอดคล้องและความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบหาคุณภาพ และทดลองใช้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างปรับปรุงใช้ ส่งผลให้ชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Uthumphon (2023) เรื่องผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวัสดุปลายเปิด เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 ก่อนการจัด กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวัสดุปลายเปิดโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ภายหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์แบบวัสดุปลายเปิดโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี 2) หลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวัสดุปลายเปิด นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 มีพฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ผลการจัด ประสพการณ์เรียนรู้โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะสมอง (EF) ของเด็กปฐมวัย ผลการจัดประสพการณ์ตามแผนการจัด ประสพการณ์เรียนรู้โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนา ทักษะสมอง (EF) ของเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด 84.51/82.22 และทักษะสมอง (EF) ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสพการณ์สูงกว่าก่อนการจัด ประสพการณ์อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้วิจัย ได้นำเสนอหลายรูปแบบขณะที่เล่นนิทานที่เนื้อหาสั้น ๆ และเข้าใจง่ายขณะที่ ครูเล่าเด็ก ๆ ได้แสดงท่าทางประกอบตอบคำถามจากนิทานท่าเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนฟัง ทำให้เด็กกล้า แสดงออก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ส่งเสริมทักษะสมอง EF เป็นเพียงชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัย ออกแบบ และสร้างขึ้นเพื่อทดลองใช้ในการพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้าของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เท่านั้น ดังนั้นหากมีผู้ที่สนใจนำชุดกิจกรรมนี้ไปใช้ในสถานศึกษา สามารถนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของ ท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลของการนำชุดกิจกรรมการเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ส่งเสริมทักษะสมอง EF ของเด็กปฐมวัยที่มีต่อความสามารถ ด้านอื่น ๆ เช่น ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านภาษา เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรม การเล่นตามทฤษฎีการเล่นลูสพาร์ทส์ ส่งเสริมทักษะสมอง EF ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
3. ควรเน้นการจัดกิจกรรมการเล่นลูสพาร์ทส์เฉพาะด้าน เช่น ด้านทักษะปฏิบัติ

References

Chaiyachok, A. (2022). Strengthening early childhood thinking by playing loose parts through art activities from local materials. *Journal of Educational Studies*, 20(2), 101–114. (in Thai)

- Greenberg, M. T. (2006). Promoting resilience in children and youth: Preventive interventions and their interface with neuroscience. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1094(1), 139-150.
- Hanmethee, S. (2016). *Brain skills for a successful life. Executive Functions = EF*. Bangkok: RLG Institute (Rakluk Learning Group). (in Thai)
- Khayankit, S. (2018). Raising children to be successful requires letting them play. *Classroom Corner*, 46(2), 371-386. (in Thai)
- Kilenthong, W. (2020). School readiness of early childhood children. *Early Childhood Education Journal*, 2(1), 93-120. (in Thai)
- Ministry of Education. (2018). *Early Childhood Education Curriculum Guide 2017 (for children aged 3-6 years)*. Bangkok: Agricultural Cooperative Printing House of Thailand. (in Thai)
- _____. (2017). *Manual for the Early Childhood Education Curriculum 2017 (for children aged 3-6 years)*. Bangkok: Agricultural Cooperative Printing House of Thailand. (in Thai)
- Office of the Secretary of the Education Council. (2017). *National Education Plan 2017-2036* (1st ed.). Bangkok: Prik Wan Graphic. (in Thai)
- Phromwong, C. (1977). Teaching media system. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Srisamran, K., & Butraktanyu, O. (2019). The effect of using purposeful creative materials play activities on early childhood children's self-awareness and understanding. *Chandrakasem Journal*, 25(2), 33-47. (in Thai)
- Uthumporn, R., Sitthiphon, W., & Bunyot, K. (2023). The results of organizing open-ended materials creative art activities to promote attention behavior of kindergarten 3 students. *Home Economics Journal*, 66(1), 64-74. (in Thai)

ผู้เขียน

อาจารย์สุดา เจ๊ะอูมา

คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าजू อำเภอมะเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

E-mail: suda_jeh@nstru.ac.th

อาจารย์สุชาดา จิตกล้า

คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าजू อำเภอมะเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

E-mail: suchada_chi@nstru.ac.th

อาจารย์จันจิรา นาวารัตน์

คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าजू อำเภอมะเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

Email: janjira_nawarat@nstru.ac.th

อาจารย์จุฬาลักษณ์ สุตระ

คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะเขีง จัังหวัตนครศรีธรรมราช 80280

E-mail: Julalax_sut@nstru.ac.th

นางสาวสุพรรณิการั ศรีสุวรรณ

คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะเขีง จัังหวัตนครศรีธรรมราช 80280

Email: supunnika_sri@nstru.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจพร ชนะกุล

คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะเขีง จัังหวัตนครศรีธรรมราช 80280

E-mail: benchaporn_cha@nstru.ac.th

